

VPS-työryhmä 14.2.2022

Hyvinvointialueen hallintosäännön kielinäkökohdat

Poimintoja Kuntaliiton hyvinvointialueen hallintosääntömallista sekä VPS-ryhmän lisäysehdotukset

Johdanto

Tämä asiakirja sisältää poimintoja Kuntaliiton hyvinvointialueen hallintosääntömalliin (mallisääntö) sisältyvistä tärkeistä kielinäkökohdista sekä VPS-ryhmän lisäysehdotuksia ja kommentteja.

Kaksikielisten hyvinvointialueiden tulee ottaa mallisäännöstä tehdyt poiminnot tärkeistä kielinäkökohdista erityisesti huomioon ja sisällyttää ne alueidensa omiin hallintosääntöihin.

Lisäysehdotukset perustuvat kaksikielisten hyvinvointialueiden valmistelun tukiaineistoon sekä VPS-ryhmän kokouksissa käytyihin keskusteluihin tukiaineiston julkaisemisen jälkeen.

Lisäysehdotuksia ei ole kirjoitettu pykälämuotoon, vaan ne on tarkoitettu hyvinvointialueiden työn tueksi hallintosäännön laatimisessa.

On hyvä huomioida, että mallisääntö ei perustu tiukasti pelkästään lainsäädäntöön, vaan se sisältää myös Kuntaliiton omia ehdotuksia.

Kielitaitovaatimukset

Hyvinvointialuelain 95 § mukaan ”Hallintosäännössä annetaan lisäksi sellaiset tarpeelliset määräykset, joilla turvataan kielilaisissa (423/2003) ja muualla laissa säädettyjen kielellisten oikeuksien toteutuminen hyvinvointialueen hallinnossa”.

Mallisääntö ottaa huomioon lainsäädännön asettamat kielitaitovaatimukset. Tässä asiakirjassa esitetyt lisäysehdotukset voidaan nähdä ehdotuksina siitä, miten hyvinvointialueet voivat toteuttaa kielelliset oikeudet käytännössä. Lisäksi asiakirja sisältää muita tärkeitä seikkoja, joita ruotsinkielisten palvelujen valmistelussa on syytä pohtia.

Hallintosäännön lisäksi kielelliset oikeudet on lain mukaan otettava huomioon myös seuraavissa ohjausasiakirjoissa:

- Hyvinvointialuestrategia
 - o *Hyvinvointialuelain 41 §: Kaksikielisellä hyvinvointialueella strategiassa tulee huomioida kielellisten oikeuksien toteutuminen hyvinvointialueen palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa.*
 - o *Strategian tulee perustua arvioon hyvinvointialueen tilanteesta strategian laatimishetkellä sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista hyvinvointialueen tehtävien toteuttamiseen. Strategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.*
 - Kielelliset oikeudet tulee ottaa huomioon tilannearviossa, johon pykälässä viitataan ja johon strategian tulee perustua.

→ Lisäksi on määriteltävä, miten kielelliset oikeudet otetaan huomioon strategian toteuttamisen arvioinnissa ja seurannassa.

- Palvelustrategia
 - o Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 11 §: *Palvelustrategiassa on otettava huomioon 22 §:ssä tarkoitettut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet.*
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten tavoitteisiin on sisällytettävä myös kielelliset oikeudet.

Muita tärkeitä ohjausasiakirjoja, joissa kielelliset näkökohdat tulee ottaa huomioon kielellisten oikeuksien toteuttamiseksi käytännössä:

- Hankintastrategia, osallisuusohjelma, viestintäohje, palvelulupaus, kaksikielisyysohjelma

Kuntaliiton hallintosääntömallin käsittely – poiminnot, kommentit ja lisäysehdotukset

1. luku Hyvinvointialueen johtaminen

- 7 § Hyvinvointialueen viestintä

Poiminto mallisäännöstä, s. 9:

Vaihtoehto 1 Kaksikielisillä hyvinvointialueilla

Aluehallitus johtaa hyvinvointialueen viestintää ja tiedottamista hyvinvointialueen toiminnasta. Aluehallitus hyväksyy yleiset ohjeet viestinnän ja tiedottamisen periaatteista suomeksi ja ruotsiksi. Lisäksi aluehallitus hyväksyy hyvinvointialueen määräysvallassa olevan yhtiön kielellisten palvelujen ja tiedottamisen ohjeistuksen. Aluehallitus nimeää viestinnästä vastaavat viranhaltijat. Viestinnän ensisijainen kanava on yleinen tietoverkko.

VPS-ryhmän lisäysehdotus: Aluehallituksen tulee nimetä yksi tai useampi ruotsin kielen erinomaisesti taitava viranhaltija, joka vastaa ruotsinkielisestä viestinnästä ja tiedottamisesta.

2. luku Toimielinorganisaatio

- 11 § Lautakunnat

Poiminto mallisäännöstä, s. 15:

Kaksikielisellä hyvinvointialueella voidaan hallintosäännössä määrätä, että määrätyllä toimielimellä on jaosto kumpaakin kieliryhmää varten ja jaoston jäsenet on valittava asianomaiseen kieliryhmään kuuluvista henkilöistä.

- 12 § Kansalliskielilautakunta/Saamen kielen lautakunta

Poiminto mallisäännöstä, s. 15:

Kansalliskielilautakuntaan valitaan - - jäsentä.

Aluevaltuusto valitsee jäsenistä puheenjohtajan ja -- varapuheenjohtajaa. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

VPS-ryhmän lisäehdotukset: Kansalliskielilautakunnalla tulee olla todelliset mahdollisuudet vaikuttaa hyvinvointialueen päätöksentekoon. Lautakunnan lakisääteiset tehtävät ovat laaja-alaisia ja edellyttävät, että organisaatiolla on riittävät henkilöstöresurssit asioiden valmistelemiseksi.

Esittelijöiden, sihteereiden ja teknisen sihteerin lisäksi tarvitaan jatkuvasti ammattitaitoista henkilökuntaa valmistelemaan lautakunnan velvollisuuksiin kuuluvia selvityksiä ja arvioita.

3.luku Vaikuttamistoimielimet

- 18 § Nuorisovaltuusto
- 19 § Vanhusneuvosto
- 20 § Vammaisneuvosto

VPS-ryhmän lisäehdotus: Kussakin vaikuttamistoimielimessä tulee olla edustettuina sekä ruotsin- että suomenkieliset nuoret, vanhuksat ja vammaiset henkilöt.

VPS-ryhmän kommentti: Määräysten antaminen sekä ruotsin- että suomenkielisestä edustuksesta ei ole lakisääteinen vaatimus, mutta se on erittäin tärkeää, jotta kaksikieliset hyvinvointialueet voisivat turvata ruotsin- ja suomenkielisen väestön yhtäläiset käytännön mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa omalla kielellään.

- 21 § Kansalaispaneeli ja sen tehtävät
- 22 § Asiakaspaneeli ja sen tehtävät

VPS-ryhmän kommentti: Hyvinvointialueilla säädetään mahdollisuudesta järjestää asukasraateja. Hallintosäännössä voidaan kuitenkin antaa määräyksiä muistakin vaikuttamistoimielimistä kuin hyvinvointialueilla mainituista.

Kuntaliiton mallisäännössä ehdotetaan sen sijaan kansalaispaneelia ja asiakaspaneelia, joiden osallistujat voidaan valita satunnaisotannalla. Ehdotus satunnaisotannasta ei kuitenkaan turvaa ruotsinkielisten edustusta. Ehdotusta onkin sen vuoksi muutettava siten, että se varmistaa sekä ruotsin- että suomenkielisten edustuksen paneeleissa.

4. luku Henkilöstöorganisaatio

- 25 § Toimialojen organisaatio ja tehtävät

VPS-ryhmän lisäehdotukset: Organisaatiossa on oltava viranhaltijoita, joilla on nimenomainen vastuu hyvinvointialueen eri toimintojen ruotsinkielisistä palveluista (esimerkiksi sosiaali- ja terveyskeskuksissa, erikoissairaanhoidossa, pelastustoimessa ja alueen hallintoyksikössä).

Hyvinvointialueen ruotsinkieliset palvelut voitaisiin organisoida ja suunnitella verkostopohjaisesti. Hallinnon eri toimintoihin/yksiköihin palkattaisiin yksi tai useampi ruotsin kielen taitoinen henkilö, joka vastaisi toiminnon/yksikön ruotsinkielisten palvelujen suunnittelusta.

Yhdessä nämä viranhaltijat muodostaisivat verkoston, jonka johtaja vastaisi ruotsinkielisistä palveluista. Nämä henkilöt työskentelisivät organisaatiossa fyysisesti samassa paikassa kuin suomenkielisistä palveluista vastaavatkin. Tällä tavalla ruotsinkielisiä palveluja suunnittelevat työskentelisivät rinnakkain samassa toiminnossa/yksikössä kuin ne henkilöt, jotka vastaavat suomenkielisistä palveluista. Ruotsinkielisten palvelujen suunnittelu ei siis tapahtuisi erillään suomenkielisten palvelujen suunnittelusta. Ruotsinkielinen verkosto olisi ruotsinkielisten palvelujen suunnittelua ja seuranta koordinoiva toiminto.

- 27 § Vastuualuejohtajat
- 28 § Toimintayksikköjohtajat

VPS-ryhmän lisäehdotukset: Kaksikielisellä hyvinvointialueella tulee olla johtaja, joka vastaa ruotsinkielisistä palveluista ja joka työskentelee suoraan hyvinvointialuejohtajan alaisuudessa.

Ruotsinkielisistä palveluista vastaava johtaja kuuluu hyvinvointialueen johtoryhmään ja on kansalliskielilautakunnan esittelijä.

Johtaja johtaa verkostoyksikköä, johon kuuluvat viranhaltijat vastaavat kunkin toiminnon/yksikön ruotsinkielisten palvelujen suunnittelusta.

Lisäksi tarvitaan koordinoiva sihteeristö, joka työskentelee hyvinvointialueen ruotsinkielisistä palveluista vastaavan johtajan alaisuudessa.

7. luku Toimielinten tehtävät ja toimivallanjako

- 38 § Kansalliskielilautakunta/Saamen kielen lautakunta

Poiminto mallisäännöstä, s. 32:

Kansalliskielilautakunnan/saamen kielen lautakunnan tehtävänä on hyvinvointialueissa määrättyjen tehtävien lisäksi

1)...

VPS-ryhmän lisäehdotukset: Kansalliskielilautakunnan tulee olla perehtynyt hyvinvointialueen eri toimintoihin. Tämä voidaan varmistaa esimerkiksi hyvinvointialueen eri toimintoja edustavalla työntekijäverkostolla, joka voi toimittaa taustatietoja työntekijöiden aihealueisiin liittyvien asioiden käsittelyyn.

Olisi tärkeää, että eri hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin kansalliskielilautakunnat muodostaisivat yhteisen verkoston ruotsinkielisiä palveluja varten.

Kansalliskielilautakuntien yhteistyö olisi olennaista erityisesti lautakuntien kaksikielisten hyvinvointialueiden välistä yhteistyösopimusta koskevan työn sekä ruotsinkielisen sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehitystyön vuoksi.

9. luku Toimivalta henkilöstöasioissa

- 61 § Kelpoisuusvaatimukset

Poiminto mallisäännöstä, s. 45:

Hyvinvointialue voi päätöksellään tiukentaa laissa tai asetuksessa säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia. Sen sijaan kelpoisuusvaatimuksia ei voida lieventää hyvinvointialueen päätöksellä.

VPS-ryhmän lisäehdotukset: Viran kelpoisuusvaatimukset voidaan määrätä hallintosäännössä.

Kaksikielisen hyvinvointialueen johtajalla tulee olla erinomainen enemmistökielen taito sekä hyvä toisen kielen taito.

Kaksikielisten hyvinvointialueiden ruotsinkielisistä palveluista vastaavalla johtajalla tulee olla erinomainen ruotsin kielen taito.

VPS-ryhmän kaksikielisten hyvinvointialueiden valmistelun tukiaineisto sisältää huomioon otettavia kielitaitoa koskevia näkökantoja.

11. luku Kielelliset oikeudet

- **82 §** Asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kielelliset oikeudet hyvinvointialueen hallinnossa

Poiminto mallisäännöstä, s. 54:

X hyvinvointialue on kaksikielinen hyvinvointialue, jonka hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä viestinnässä on otettava huomioon suomen- ja ruotsinkielisten asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kielelliset oikeudet. Hyvinvointialueen palvelut on järjestettävä niin, että asukkaita ja palvelujen käyttäjiä pystytään palvelemaan heidän omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi, kaikilla hyvinvointialueen tehtäväalueilla.

Henkilöstön riittävä suomen ja ruotsin kielen taito on varmistettava. Viranhaltijoilta ja työntekijöiltä vaadittavasta kielitaidosta on voimassa, mitä erikseen on määrätty tai päätetty.

Toimielinten kokouskutsun, esityslistan ja pöytäkirjan laatimisesta sekä suomen että ruotsin kielellä määrätään kielilain 29 §:ssä.

Viestinnästä suomen ja ruotsin kielellä määrätään hyvinvointialuelain 34 §:ssä.

Perustelut mallisäännössä, s. 55:

Kielilain 10 §:n mukaan jokaisella on oikeus käyttää suomea tai ruotsia sekä tulla kuulluksi omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi. Oma kieli on henkilön valitsema kieli, joka ei ole sidottu väestörekisteriin merkittyyn äidinkielen tai asiantikieleen. Viranomaisten tulee oma-aloitteisesti huolehtia, että asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kielelliset oikeudet toteutuvat ilman että henkilön tarvitsee niihin erikseen vedota.

Kielilain 23 §:n mukaan kaksikielisen hyvinvointialueen tulee palvella yleisöä suomeksi ja ruotsiksi. Hyvinvointialueen tulee palvelussaan ja muussa toiminnassaan osoittaa yleisölle käyttävänsä molempia kieliä. Kaikkien työntekijöiden ei tarvitse hallita molempia kieliä, kunhan palvelua on saatavissa molemmilla kielillä.

Kielilain 32 §:n mukaan kaksikielisellä hyvinvointialueella on yleisölle suunnatussa tiedottamisessa käytettävä suomen ja ruotsin kieltä. Kaksikielisen hyvinvointialueen ilmoitukset, kuulutukset ja julkipanot sekä muut yleisölle annettavat tiedotteet tulee antaa suomeksi ja ruotsiksi. Viranomaisten laatimien selvitysten, päätösten tai muiden vastaavien tekstien julkaiseminen ei velvoita kääntämään niitä sellaisinaan. Viranomaisen tulee kuitenkin huolehtia sekä suomen- että ruotsinkielisen väestön tiedonsaantitarpeista.

Hallintolain 26 §:ssä säädetään tulkitsemisesta ja kääntämisestä. Säännöksen soveltaminen ei edellytä hallintosäännön määräyksiä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä on velvoitteita järjestää suomen- ja ruotsinkielisiä palveluja. Sotejärjestämislain 5 §:n mukaan sosiaali- ja terveydenhuolto on järjestettävä sekä suomeksi että ruotsiksi kaksikielisellä hyvinvointialueella siten, että asiakas saa palvelut valitsemallaan kielellä. Velvoitteet näkyvät hallintosäännössä lähinnä siltä osin, kun ne liittyvät toiminnan organisointiin.

Julkisyhteisön henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta säädetyn lain tarkoitus on turvata, että kielilain mukaiset kielelliset oikeudet toteutuvat käytännössä. Viranomaiset voivat asettaa henkilöstön kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia. Kielitaitovaatimuksista voidaan määrätä hallintosäännössä tai virkaa perustettaessa. Henkilöstön kielitaidon ylläpitämisestä tulee huolehtia. Kielitaitoista henkilöstöä tulisi olla juuri niissä tehtävissä, joissa kielitaitoa tarvitaan.

VPS-ryhmän kommentti: Kaksikielisen hyvinvointialueen digitaalisten palvelujen on toimittava yhdenvertaisesti ja samanaikaisesti suomeksi ja ruotsiksi. Kaksikielisen viranomaisen velvollisuus tarjota yhdenvertaisia digitaalisia ratkaisuja sekä suomeksi että ruotsiksi perustuu kielilakiin. Sekä ruotsin- että suomenkielisen väestön tiedonsaantitarpeista on siten huolehdittava myös internetissä ja sosiaalisissa medioissa.

Hyvinvointialueen on tärkeätä ottaa tämä huomioon, kun alue suunnittelee ja hankkii digitaalisia järjestelmiä ja palveluja.

- **83 § Kielelliset oikeudet hyvinvointialueen toiminnassa**

Poiminto mallisäännöstä, s. 55:

Hyvinvointialueen toiminnassa on riittävällä tavalla turvattava laissa säädettyjen kielellisten oikeuksien toteutuminen.

Kun palveluja järjestetään ostopalveluina, tulee hyvinvointialueen sopimuksiin otettavilla määräyksillä varmistaa, että palvelun käyttäjien kielilain mukaiset kielelliset oikeudet toteutuvat vastaavalla tavalla kuin niiden tulee toteutua hyvinvointialueella.

Mikäli ostettava palvelu kohdistuu vain toiseen kieliryhmään, palvelua voidaan antaa ja asiakasviestintä voi tapahtua yksinomaan asianomaisen kieliryhmän kielellä.

Perustelut mallisäännössä: s. 56:

Hyvinvointialueen toiminta on määritelty hyvinvointialuelain 4 §:ssä. Konserniohjeessa huomioidaan kielilaista tulevat velvoitteet. Kielilain 24 §:n mukaan palvelua tuottavan yhtiön, jossa kaksikielisellä hyvinvointialueella tai erikielisillä hyvinvointialueilla on määräämisvalta, on annettava palvelua ja tiedotettava suomeksi ja ruotsiksi toiminnan laadun ja asiayhteyden edellyttämässä laajuudessa ja tavalla, jota kokonaisuutena arvioiden ei voida pitää yhtiön kannalta kohtuuttomana.

- **84 § Kielellisten oikeuksien toteutumisen seuranta ja raportointi**

Poiminto mallisäännöstä, s. 56:

Aluehallitus ja lautakunnat seuraavat toimialallaan kielellisten oikeuksien toteutumista. Lautakunnat raportoivat vuosittain seurannan tuloksista aluehallitukselle. Aluehallitus raportoi aluevaltuustolle. Aluehallitus antaa tarkemmat ohjeet raportoinnista.

Perustelut mallisäännössä, s. 56:

Aluevaltuusto harkitsee seuranta- ja raportointivelvoitteiden tarpeellisuuden ja aikataulun. Seurannassa keskeistä on selvittää esimerkiksi seuraavia asioita:

- *Miten turvataan jokaisen oikeus käyttää asioinnissa omaa kieltään, suomea tai ruotsia.*
- *Miten toteutetaan mahdollisuudet saada palvelua omalla kielellä.*
- *Miten turvataan molempien kieliryhmien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet omalla kielellään.*
- *Miten huolehditaan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan.*

17. luku Aluevaltuuston kokoukset

- **121 § Kokouskutsu**

Poiminto mallisäännöstä, s. 88:

Kaksikielisellä hyvinvointialueella hallintosäännössä määrätään, että kokouskutsu laaditaan suomen ja ruotsin kielellä.

Perustelut mallisäännössä, s. 88:

Kaksikielisten hyvinvointialueiden velvoite laatia kokouskutsu suomen ja ruotsin kielellä perustuu kielilain 29 §:ään.

- **122 § Esityslista**

Poiminto mallisäännöstä, s. 88:

Kaksikielisellä hyvinvointialueella hallintosäännössä määrätään, että esityslista ja liitteet laaditaan suomen ja ruotsin kielellä.

Perustelut mallisäännössä, s. 88:

Kaksikielisiä hyvinvointialueita koskeva velvoite laatia esityslista ja liitteet suomen ja ruotsin kielellä perustuu kielilain 29 §:ään, jonka mukaan kaksikielisen hyvinvointialueen aluevaltuuston kokouskutsu ja pöytäkirja on laadittava suomen ja ruotsin kielellä. Esityslista ja liitteet tulevat osaksi aluevaltuuston pöytäkirjaa. Esityslistan mukana lähetettävän oheismateriaalin ei tarvitse olla saatavilla molemmilla kielillä.

- **134 § Puheenvuorot**

Poiminto mallisäännöstä, s. 95:

Kielilain 28 §:n mukaan kaksikielisen hyvinvointialueen toimielimen jäsenellä on oikeus käyttää suomea tai ruotsia kokouksessa sekä pöytäkirjaan tai mietintöön liitettävässä kirjallisessa lausunnossaan tai mielipiteessään. Jos toimielimen muu jäsen ei ymmärrä suullista puheenvuoroa kyseisellä kielellä, se on pyynnöstä hänelle lyhyesti selostettava.

- **142 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen**

Poiminto mallisäännöstä, s. 97:

Kaksikielisellä hyvinvointialueella hallintosäännössä määrätään, että pöytäkirja laaditaan suomen ja ruotsin kielellä.

Perustelut mallisäännössä, s. 97:

Kaksikielisiä hyvinvointialueita koskeva velvoite laatia pöytäkirja suomen ja ruotsin kielellä perustuu kielilain 29 §:ään.

20. luku Kokousmenettely

VPS-ryhmän kommentti: Mallisäännön 20. luvussa on muiden toimielinten kuin aluevaltuuston kokousmenettelyjä ja pöytäkirjan laatimista koskevat määräykset.

- **161 § Kokouskutsu**

Poiminto mallisäännöstä, s. 107:

Kaksikielisen hyvinvointialueen hallintosäännössä määrätään, että aluehallituksen kokouskutsu, esityslista ja liitteet laaditaan suomen ja ruotsin kielellä. Hallintosäännössä voidaan määrätä muiden toimielinten kokouskutsun, esityslistan ja liitteiden laatimisesta suomen ja ruotsin kielellä (hallintosäännön määräys tai toimielimen päätös). Muulle toimielimelle kuin aluevaltuustolle ja -hallitukselle voidaan antaa päätösvalta, mitkä liitteet laaditaan molemmilla kielillä.

Jos hyvinvointialueen yhteistoiminnassa on erikielisiä hyvinvointialueita, hallintosäännössä määrätään, että yhteisen toimielimen kokouskutsu, esityslista ja liitteet laaditaan suomen ja ruotsin kielellä.

Perustelut mallisäännössä, s. 107:

Kielilain 29 §:n mukaan kaksikielisen hyvinvointialueen aluevaltuuston ja aluehallituksen ja kaksikielisen hyvinvointiyhtymän yhtymävaltuuston/yhtymäkokouksen ja yhtymähallituksen kokouskutsu ja pöytäkirja on laadittava suomen ja ruotsin kielellä. Kaksikielisen hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän muiden toimielinten kokouskutsujen ja pöytäkirjojen kielestä päättää hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymäyhtymän toimielin ottaen huomioon sen, että luottamushenkilöiden mahdollisuus täyttää tehtävänsä turvataan ja että hyvinvointialueiden asukkaiden tiedonsaantitarpeesta huolehditaan.

Esityslista ja liitteet tulevat osaksi pöytäkirjaa. Kun yhteistoiminnassa on mukana erikielisiä hyvinvointialueita, yhteisen toimielimen esityslista ja liitteet on kielilain 29 §:n nojalla laadittava suomen ja ruotsin kielellä. Sen sijaan esityslistan mukana lähetettävää oheismateriaalin ei tarvitse olla saatavilla molemmilla kielillä.

- **171 § Kokouksen johtaminen ja puheenvuorot**

Perustelut mallisäännössä, s. 110:

Kielilain 28 §:n mukaan kaksikielisen hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän toimielimen ja lain 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun hyvinvointialueiden yhteisen toimielimen jäsenellä on oikeus käyttää suomea tai ruotsia kokouksessa sekä pöytäkirjaan tai mietintöön liitettävässä kirjallisessa lausunnossa tai mielipiteessä. Jos toimielimen muu jäsen ei ymmärrä suullista puheenvuoroa kyseisellä kielellä, se on pyynnöstä hänelle lyhyesti selostettava.

- **181 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen**

Poiminto mallisäännöstä, s. 116:

Kaksikielisten hyvinvointialueiden hallintosäännössä määrätään, että aluehallituksen pöytäkirja ja liitteet laaditaan suomen ja ruotsin kielellä. Hallintosäännössä voidaan määrätä muiden toimielinten pöytäkirjan laatimisesta suomen ja ruotsin kielellä (hallintosäännön määräys tai toimielimen päätös).

Jos hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa on erikielisiä hyvinvointialueita, hallintosäännössä määrätään, että yhteisen toimielimen pöytäkirja ja liitteet laaditaan suomen ja ruotsin kielellä.

Perustelut mallisäännössä, s. 116:

Kielilain 29 §:n mukaan kaksikielisen hyvinvointialueen aluevaltuuston ja aluehallituksen ja kaksikielisen hyvinvointiyhtymän yhtymävaltuuston, yhtymäkokouksen ja yhtymähallituksen kokouskutsu ja pöytäkirja on laadittava suomen ja ruotsin kielellä. Kaksikielisen hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän muiden toimielinten kokouskutsujen ja pöytäkirjojen kielestä päättää hyvinvointialue ja hyvinvointiyhtymä ottaen huomioon sen, että luottamushenkilöiden mahdollisuus täyttää tehtävänsä turvataan ja että hyvinvointialueen asukkaiden tiedonsaantitarpeesta huolehditaan.